

SLOVENEK

Velja po pošti:

celo leto naprej K 30.—
za pol leta " " " 13.—
za četrt " " " 6.50
za en mesec " " " 2.20
za hemično odelo leto " 29.—
za ostalo inosematno " 35.—

V upravnistvu:

za celo leto naprej K 22.40
za pol leta " " " 11.20
za četrt " " " 5.60
za en mesec " " " 1.90
Za pošiljanje na dom 20 v. na mesec. — Posamezne štev. 10 v.

Inserati:

Enostolpna petstvrsta (72 mm):
za enkrat po 15 v
za dvakrat " 13 "
za trikrat " 10 "
za več kot trikrat 9 "

V reklamnih noticah stane enostolpna garmondvrsta 30 vinarjev. Pri večkratnem objavljenju primeren popust.

Izhaja:

vsak dan, izveniši nedelje in praznike, ob 5. uri popoldne.

Uredništvo je v Kopitarjevih ulicah šte. 6/III.
Bokoplat se ne vračajo, nefrankirana pisma se ne sprejemajo. — Uredniškega telefona šte. 74. —

Političen list za slovenski narod.

Upravištvo je v Kopitarjevih ulicah šte. 6.
Sprejema naročnino, inserate in reklamacije. —
Upraviškega telefona šte. 188. —

Današnja številka obsega 4 strani.

Khuen-Hedervary.

Grof Khuen-Hedervary je zdaj gospodar na Ogrskem. Vlada ni napačno izbral, kajti če se gre za to, da se ogrsko krizo reši hitro in odločno, si pač ni mogoče misliti boljšega moža kakor je grof Khuen. Vlada pa si ga je izbral tudi v srečnem trenutku.

Svojčas grof Khuen na Ogrskem ni ničesar opravil kljub svoji energiji in brezobzirnosti, združeni z izbornim poznanjem razmer in veliko premetenostjo, danes pa so vse šanse zanj. Vlada se je namreč v boju z Ogrsko posrečilo razbiti stranke, predvsem Košutovsko. Cesar je napravil jako dobro potezo, ko je napravil Košuta, sina upornika, za ministra. Minister Košut je namreč lastno stranko oslabil in oškodoval. Izgubil je svojo popularnost in pri vladnih jaslih pozabil na svoj prejšnji radikalizem; sicer pa je bil mož odnekaj velik frazer in celo na Ogrskem ne bogve kaj priljubljen. Košut danes ne pomeni nič in Justh, ki se je od njega odcepil, tudi ne bo veliko opravil, če se ne postavi na stran ljudstva, to je: zahteva splošno in enako volilno pravico. Če pa to zahteva, se njegova zahteva krije v glavnem s kraljevo, oziroma Khuenovo, in na ta način mu je izvit iz rok prvo in glavno opozicijsko orodje.

Kajti z idejo »neodvisnosti« se zdaj na Ogrskem ne bo dalo veliko narediti. Ljudje so gladni, umirajo, jetika jih pobira, izseljujejo se v Ameriko in kolonejo Košutovce, ki so svoje volivce le goljufali in vso upravo korumpirali. Poleg tega pa bodo socialni demokrati v tem boju na strani krone.

Khuenovo imenovanje je zdaj povzročilo velike strankarske izpremembe. Justh in Košut se bosta baje zopet združila, s čimer pa ne prvi ne drugi ne bodo nič pridobili. Stari 1867-arji, to je Khuenovci in ustavna stranka, Andrássyjevci bodo šli skupaj. Parlament se bo razpustil in razpisale v aprilu nove volitve. Če v teh volitvah ne zmaga Khuenovci, se razpišejo nove in tako dalje. Sicer pa, bogve kaj se še medtem zgodi.

Kaj pa hrvaško vprašanje? Hrvati so velike reve; njihova usoda je zdaj popolnoma v rokah Khuena. Ta je že konfiriral z vodjo starih mažaronov, Tomašičem, da bi prevzel ministrstvo za Hrvaško, kar je gotovo jako značilno. Tomašič je stavil zahtevo, da se odpravi znana železniška pragmatika, ki je bila povod, da so se Košutovci s Hrvati spili. Khuen pa je odgovoril, da se zazdaj noče baviti s tem vprašanjem. Ker je zato Tomašič odklonil, je prevzel hrvaški portfelj Khuen sam. Iz vsega tega postopanja se jasno razvidi, da se za Hrvate nobeden veliko ne meni in ne vpraša za svet. Seveda, če bi bil hrvaški narod politično močan, bi zdaj moral vsak politik, ki hoče na Ogrskem kaj napraviti, se v prvi vrsti obrniti na Hrvate — pa je ravno narobe: hrvaško vprašanje je čisto poststransko.

Khuenovo ministrstvo bo sledeče sestavljeno: Khuen, predsednik, notranje zadeve in Hrvaška; finance Lukacs; trgovinstvo Hieronymi; poljedelstvo Sereny; justica Vavrik; nauk Berzeviczy; honved Hazay; a latere Zichy.

Volitve na Angleškem.

V domovini parlamentarizma, v staro-častitljivi Angliji, se vrši te dni važen in pomemben boj, čegar uspeh najbrže ne bo ostal brez posledic za evropski parlamentarizem sploh. Vrše se volitve v državni zbor in sicer pod geslom: za in proti gosposki zbornici! Kakor je znano, je minule jeseni zbornica poslancev, ki je bila v rokah libe-

ralcev, sprejela zakon za nove davke, po katerem bi bili pred vsem prizadeti bogati lordi, ki imajo velik del zemlje v svoji posesti. Razumljivo je, da se je gosposka zbornica temu zakonu uprla; in sicer je to storila na način, ki zna pomesti angleško gosposko zbornico s parlamentarnega pozorišča. Gospodje so namreč rekli, da se v tej zadevi obračajo na ljudstvo, da ono razsodi med njimi — konservativci — in liberalno vladno, oziroma spodnjo zbornico. Vrše naj se nove volitve; ako pri teh zopet zmaga sedanja parlamentarna večina — no, potem pač ni za konservativce pomoči proti ljudski volji. V nasprotnem slučaju pa bo novi davčni zakon pokopan.

Jasno je za vsakogar, da če podleže konservativna stranka pri sedanjih volitvah, izgubi gosposka zbornica vsak pomen in se že slišijo glasovi, da jo bo nova zbornica odpravila. Lahko si torej inislimo, s kako silo sta se obe vodilni parlamentarni stranki vrgli v volilni boj. Gre se obema skoro za biti ali nebiti. V tem volivnobojnem kaosu se absolutno ne more zaslediti še nobenih gotovih znamenj za zmago ali propad ene ali druge stranke in razburjenje je vsled te negotovosti na obeh straneh tem večje. Vendar pa skoro ni verjeti, da bi se ljudstvo ne izreklo za demokratično liberalno vladno, koje ljudski značaj se zrcali ravno najbolje v novem davčnem zakonu. Tudi ni verjetno, da bi se ljudsko mišljenje tekom dobrih treh let bilo tako temeljito spremenilo, da bi dvignilo na vladno zopet konservativce, s katerimi je ob volitvah leta 1906. tako radikalno pomešlo. Do tega leta so imeli namreč konservativci tudi v spodnji zbornici pretežno večino, a pri sledečih volitvah so doživeli tak poraz, da so mesto prejšnjih svojih 402 poslancev poslali v zbornico le 167 svojih mož. Koncem lanskega leta razpuščena zbornica je štela 386 liberalcev, 34 delavskih poslancev (ne socialno-demokratskih!), 83 narodnjakov (Irci) in 167 konservativcev. Liberalci so torej imeli 102 glasova večine nad vsemi drugimi strankami, nad konservativci pa 219 glasov.

Ob predstoječih volitvah računajo liberalci zlasti tudi z delavskimi glasovi, ki imajo dve tretjini vseh volilnih glasov in so doslej z malimi izjemami volili vedno z liberalci. Zato tudi so volitve določene za soboto (15. t. m.), ko imajo delavci prosto popoldne in se torej morejo udeležiti volitev.

Na katero stran se postavijo Irci, ki so voljeni doma na naroden program, je še negotovo. Sedanja liberalna vlada jim je obljubila za slučaj svoje zmage, da se bo potezala za njih samoupravo, za katero se Irci vztrajno bore. Narodnjaki so vsled tega izdali poziv na Irce v Angleški in Irski, da volijo z liberalci. Irski škofje pa so izdali ljudstvu poslanico, v kateri pozivajo volivce, da zahtevajo od kandidatov odločne izjave, da se hočejo zavzeti za popolno pravičnost nasproti katoliškim šolam, tako da jim ostane pravica do vodstva teh šol in imenovanja učiteljstva. Mnogo je torej odvisno od tega, kako stališče so v tem oziru zavzeli liberalci.

Ker angleški volilni zakon ne pozna ožjih volitev, bo uspeh znan koncem meseca, ko bodo volitve v vseh okrajih končane. Nova zbornica se snide 15. februarja.

Ni treba veliko poudarjati, da angleški liberalci niti oddaleč niso podobni našim, marveč so demokrati in verni, vsled česar z njimi vedno volijo tudi angleški katoličani.

Ali ste pridobili „Slovenca“ kakkega novega naročnika? Upoštevajte vpliv dobrega dnevnika in agitirajte povsod za nove naročnike!

Kranjski deželni zbor.

ŠOLSKI ODSEK

Je včeraj popoldne pretresaval načrt o slovenski trgovski šoli in o zadružni šoli. Seje se je udeležil deželni predsednik baron Schwarz in vladni svetovalec Praxmarer. Posvetovanje o zadružni šoli se še nadaljuje.

FINANČNI ODSEK

Je včeraj popoldne nadaljeval razpravo o normalno-šolskem zakladu. Odsek je soglasno bil mnenja, da je definitivna regulacija učiteljskih plač zdaj nemogoča, ker je državni prispevek za asanacijo deželnih financ sicer zagotovljen, a višina še ni znana. Zastopniki S. L. S. v odseku ne morejo na negotovo obremeniti deželnega zaklada, ne da znajo, kje iskati pokritja. Omejili so se na najnujnejše, najpotrebnejše in zdaj izvedljive potrebe učiteljstva. Po poročevalcu predlagano zvišanje 25% draginjske doklade na 35% stala bi deželo na leto 41.000 kron. Predlog, dati draginjske doklade dosedaj neupoštevanim samcem učiteljem in učiteljicam v višini 20% sedanje plače, znašalo bi približno 117.000 kron. Ako vpoštevamo sedanji izdatek za draginjske doklade v znesku 102.000 kron, si naši davkoplačevalci lahko sami izračunajo, za koliko odstotkov bi deželne doklade na zemljiški in hišni davek morali zvišati, da bi pokrili ta redni letni izdatek. Konstatiramo, da celo gospodje iz liberalnega tabora niso vedeli, kje dobiti za navedeni redni primanjkljaj pokritje. Edino pravo stališče so zavzemali zastopniki S. L. S., ker so odklanjali vse vrstolomne strankarske operacije in se postavili na to stališče in žalibog na deficit, ki so ga morali prevzeti po liberalnem večletnem vzornem gospodarstvu v vojvodini Kranjski. Na eni strani dan na dan predbacivati potrato, slabo gospodarstvo, v isti sapi pa sedanjo večino ščuvati seveda vedno iz strankarskih ozirov v vedno večje izdatke, je za manjšino dokaj lahko in popularno delo, če je pa modro, naj pa presodi naš davkoplačevalec, tudi liberalni bogataš, ki menda iz samega idealizma rad plačuje visoke deželne doklade. Kar je predlagal posl. Pogačnik, je pač skrajna meja, katere niso smeli prekoriti zastopniki naše stranke, ki morajo v prvi vrsti čuvati ljudske koristi: 1. Draginjska doklada se všteje v pokojnino; 2. Vštejeta se dve provizorični leti v pokojnino. Deželni odbor sme dovoliti v pokojnino več provizoričnih let. S tem je dana prilika starejšim gospodom učiteljem, ki so čakali na višjo pokojnino, da si zagotovijo višjo pokojnino. S tem, ga gre v pokoj, recimo 20 učiteljev, odpre se pot 60 drugim tovarišem boljše napredovanje v službi. Všetjete provizoričnih let v pokojnino je naravna posledica tega, da pred leti nihče ni silil naše starejše učitelje napraviti usposobljenosti izpit, ker od tega tudi sami niso imeli nikakih koristi. Posl. Pogačnik je tudi predlagal in se je tudi sprejelo, da se krajna doklada ljubljanskih učiteljev všteje v pokojnino. Finančni odsek je dalje sklenil, da se poviša vsakoletna, v proračun stavljena podpora učiteljem, ki so vsled rodbinskih razmer in nezgod hudo prizadeti, od 8000 na 15.000 kron. Teh 8000 kron deželnega denarja je dozdaj razdeljeval deželni šolski svet. Po sklepu finančnega odseka ima pa zvišani znesek 15.000 kron razdeliti deželni odbor, kar je samobitno umerno, ker naj z deželnim denarjem razpolaga le deželni odbor ali pa deželni zbor. Iz teh kratkih podatkov more vsakdo, ki učiteljstva ne izrablja v strankarske namene in mu je stanje deželnih financ primanjkljaja in pokritja na srcu, pripoznati, da so naši zastopniki šli danes do skrajne mere, kakor pa radevolje pripoznamo, da jim v sedanjih žalostnih deželnih finanč-

nih razmerah ni bilo mogoče iti dalje. Kar je danes naša večina v finančnem odseku dovolila učiteljstvu, bo stalo deželo vsako leto 45 do 50 tisoč kron, kar ni tako malo, kakor to bobnajo prejšnji gospodarji deželne uprave, ki so bili sicer vedno polni lepih obljub nasproti učiteljstvu, ne da bi mu bili pokazali in dali več kronic!

KLUB POSLANCEV S. L. S.

Ob 9. dopoldne zboruje klub poslancev S. L. S. Sklene se, da se vložijo interpelacija posl. Jakliča, Bartola, dr. Pegana in tovarišev na deželno predsedstvo o krošnjarskih dovolnicah; dr. Lampe je vložil v zbornici nujni predlog o dovoljenju pobirati cestne doklade cestnim odborom ter predlaga: Deželni odbor se pooblašča, da onim okrajno-cestnim odborom, ki bodo pravorečno dokazali, da z 20% priklado ne morejo izhajati, dovoli za leto 1910 tudi višje, vendar pa ne 50% presegaajoče priklade na vse neposredne davke z dokladami vred, izveniši osebno dohodnino.

Končno je klub rešil v podrobno vse točke dnevnega reda današnje seje.

XIX. SEJA DEŽELNEGA ZBORA KRAJNSKEGA.

Deželni glavar dvorni svetovalec pl. Šuklje odprl sejo ob 10. uri 15 min. dopoldne. Za zapisnikarja imenuje poslanca Demšarja in dr. Novaka. Glavar naznani vtok, nakar se odstopi prošnja predstojništva kandijske bolnišnice finančnemu odseku. Po tej točki prične zbornica reševati poročila finančnega in upravnega odseka, ki sta naročila svojim poročevalcem, da zastopajo sledeče predloge odsekov v zbornici.

RAZŠIRJENJE BOLNICE V KANDIJI.

Predstojništvo bolnice usmiljenih bratov v Kandiji pri Novem mestu razširi bolnično poslopje. Prosi za deželno podporo. Prošnja se odstopi finančnemu odseku.

O potrebi razširjenja kandijske bolnišnice.

Z ozirom na razširjenje kandijske bolnišnice poroča zbornici v imenu deželnega odbora dr. Lampe: Dež. zbor blagovoli skleniti:

»Kot reden prispevek bolnici usmiljenih bratov v Kandiji je v prihodnje v proračun deželnega zaklada vstavljati 20.000 K namesto dosedanjih 12.000 K; za razširjenje poslopja se dovoli enkratni izredni prispevek 20.000 K in brezobrestno posojilo 30.000 K; posojilo je vračati od leta 1920 dalje v letnih obrokih po 1000 K.«

Sprejeto.

PRORAČUNI ZA LETO 1910.

Muzejski zaklad.

Poročevalec finančnega odseka poslanec Povše predlaga:

Deželni zbor skleni: Izredna potreba za popravila poslopja (pogl. 2, naslov 1) se zviša od 2500 K na 3000 kron. Za muzejski inventar (pogl. 3) se kot izredna potreba vstavi 1000 K. Potrebščina za znanstvena preiskovanja prazgodovinske in rimske dobe (pogl. 5, naslov 2) se zviša od 1500 na 3000 K. Skupna potrebščina se zviša od 32.202 K na 35.202 K in primanjkljaj od 25.104 K na 28.104 K.

Baron Schwegel

je v daljšem govoru podal zgodovino deželnega muzeja ter s stvarnimi razlogi zagovarja reorganizacijo muzeja in ustanovitve obrtnega muzeja, v kateri namen je iz državnih prispevkov nabrane glavnice v znesku 150.000 K.

Poslanec Evgen Jarc

predlaga, naj se zviša postanka za snazjenje za 500 K. Priznava, da je bil baron Schwegel vedno naklonjen muzeju. Naveda, da se je veliko govorilo, a vse je čakalo velikega trenutka za reorganizacijo muzeja. Noče rekrinimirati, a povedati mora, da so izginili zla-

ti denarji, poginile so žuželke. Nered je vladal. Deželni odbor je dobil sposobno moč. Pred vsem moramo dobiti pregled kaj da imamo. Stari inventarni zapisniki so netočni. O sedanjem arhivu nimamo inventure. Pred vsem je potrebno, da dobimo zapisnik o tem, kar imamo. Mogoče bo šele zgraditi mogočno poslopje vedi, ko bomo znali, kaj da imamo. V zadevi kuratorja so mnenja različna. Imamo lepo vrsto muzejev, ki procvitajo v Avstriji, ne da bi imeli kuratorije. Deželni odbor bo, ko bo znal, kaj da imamo, storil vse, proučil muzejska vprašanja in najbrže že jeseni stavi primerne nasvete zbornici.

Poslanec Povše

kot poročevalec se toplo zavzema za prosep in procvit Rudolfinuma, Pri-trjuje, da se zviša po deželnem odboru predlagano zvišanje. Proračun muzejskega zaklada obvelja soglasno.

O PRISILNI DELAVNICI.

Poročevalec grof Margheri pred-laga: Zbornica odobri proračun o za-kladu deželne prisilne delavnice za leto 1910. Potrebščina je proračunana z 239.461, pokritje s 191.220 kronami.

Pri proračunu o prisilni delavnici graja dr. Oražen umivanje, stranišča, privezavanje in dvojezični napis na prisilni delavnici. Odgovarja mu dežel-ni odbornik grof Barbo, ki se zelo čudi, da dr. Oražen kot bivši zdravnik pri-silne delavnice ni naznanil deželnemu odboru stvari, ki jih danes graja. Ko še govori Lenarčič, konstatira dr. Oražen v formalnem oziru, da ni zdravnikova dolžnost to, kar je zahteval Barbo, ki bi naj hodil kot poročevalec sam gle-dat, kako se umivajo prisiljenci. Pravi, da je bil Barbo nervozen. Grof Barbo odgovarja dr. Oražnu, da ni bil prav nič nervozen, ker ima kot poročevalec čisto vest. Hišni zdravnik bi pač moral naznaniti deželnemu odboru, kar ni prav, a tega storil ni.

Pri glasovanju ohvelja proračun, ki ga je predlagal poročevalec.

O GLEDALIŠČU.

Posl. Kobi predlaga: Odobri se pro-račun gledališkega zaklada za leto 1910 s potrebščino v znesku 25.074 K in s po-kritjem v znesku 1650 K, torej s pri-manjkljajem v znesku 23.424 K, ki ga pokrje deželni zaklad.

Pri razpravi o proračunu gledališkega zaklada predlaga dr. Triller re-solucijo, ki poziva deželni odbor, naj nadaljuje pogajanja o izročitvi dežel-nega gledališča Ljubljani. V svojem utemeljevanju omenja dr. Triller, da bi prevzela ljubljanska občina gledališče z dolgom 100.000 kron, ki bi ga obrestovala in pokrila. V pogodbi med občino in deželnim odborom naj bi se tudi sprijelo, da se dnevi pravično in primerno razdele, tako da bi tudi S. K. S. Z. in morebiti tudi socialni demo-kra ti prirejali v gledališču predstave.

Poročevalec Kobi

ima sklepno besedo. Odgovarja dr. Trillerju in pravi, da se finančni odsek o tej zadevi še ni posvetoval. Konsta-tira pa, da dr. Trillerjeva trditev o po-nudbi ljubljanske občine glede na pre-vzetje deželnega gledališča ni resnična. Prebere dopis mestnega magistra-ta, v katerem se nonuja deželi, da pre-vzame mestna občina deželno gledališče v svojo last z vsem inventarjem, ako dežela prevzame ves dolg gleda-lišča 100.000 kron, in podpira tudi v naprej gledališče v isti meri, kot do-slej. Dr. Triller zakliče: Ne, ne, to je napačno formulirano. Sklep je bil tak, kot sem jaz povedal! — Kobi: Prosim, tu je Hribarjev podpis! — Dr. Triller pogleda podpis in vzklikne: To je po-mota! Napačno prepisano. — Kobi: Na deželi izobraževalna društva zidajo sama dome in prirejajo predstave brez podpore, pa vseeno izbornu shajajo. V Ljubljani imajo tudi korist od gleda-lišča, pa naj jih še dežela podpira. Dr. Novak zakliče: Pa od slovenskega ljubljanskega gledališča ima vse ljudstvo koristi, od predstav na deželi pa Ljub-ljančani nimajo! — Kobi: Pri nas v Borovnici prirejamo dobre predstave in prišli so k nam že Ljubljancje, pa zato še nihče ni zahteval podpore od ljubljanske mestne občine. (Smeh, odo-bravanje.)

Pri glasovanju obveljajo poroče-valčevi kakor tudi dr. Trillerjev predlog.

DEŽELNI KULTURNI ZAKLAD.

Poročevalec posl. Povše predlaga: Proračun deželno-kulturnega zaklada za leto 1910 s potrebščino 17.320 K in s pokritjem v ravno tolikšnem znesku se naj odobri. Od proračunane potreb-ščine 17.320 K se določi znesek 15.200 K za porabo v kulturne namene, znesek 2120 K pa za razne stroške. Znesek 4800 K za prispevek kmetijski šoli na Grmu se črta.

GRMSKA ŠOLA.

Poročevalec grof Margheri pred-laga: Odobri naj se proračun grmskega zaklada za leto 1910. Proračun izka-zuje potrebščino: šola 39.005 K, internat 9700 K, šolsko gospodarstvo 10.437 K, prispevek k pokojninskemu zakladu uslužbenecv 3800 K, skupaj 62.942 kron. Pokritje se proračuna: državna pod-pora 4800, šolnine 400, internat 4686, iz šolskega gospodarstva 4000, skupaj torej 13.886 K. Primanjkljaj (49.056 K) naj se pokrije iz deželnega zaklada.

Nadalje predlaga: Deželnemu od-boru se naroča, naj po preteku šol-skega leta sestavi in predloži deželne-mu zboru posebno poročilo o delova-nju in napredovanju grmske šole, s posebnim ozirom o predizobrazbi, do-movinstvu in o napredovanju obisko-valcev grmske šole. Poroča naj se tudi, kakšen posel so si izbrali absolventi grmske šole.

PODPORA PODKOVSKI ŠOLI.

Grof Margheri predlaga: Deželni odbor naj se pooblasti, podeliti kme-tijski družbi za vzdrževanje podkovske šole podporo 2000 K za dobo petih let s pogojem, da se ustanovi kuratorij, v katerem bo dežela primerno zastopana.

BREZ RAZPRAVE SPREJETI PRORAČUNI.

Brez razprave so se odobrili prora-čuni deželnega kulturnega in grmske-ga zaklada. Ugodi se tudi prošnji To-mazinove in po kratkih Turkovih opaz-kah podpora podkovski šoli.

Poslanec Barbo utemeljuje svoj predlog o napravi pristave za izrejo mlade živine.

PRISTAVA ZA IZREJO MLADE ŽIVINE.

Grof Barbo predlaga v imenu fi-nančnega odseka:

Deželni odbor se pooblašča, napra-viti pristavo za izrejo mlade živine. Pooblašča se, da kupi, če le mogoče v hribih, posestvo z zadostnimi pašniki, s potrebnimi hlevi in z vsemi za racio-nelen in vzoren obrat potrebnimi sred-stvi. V ta namen se pooblašča, najeti posojilo 100.000 kron, ki naj se obre-stuje največ s 4 $\frac{3}{4}$ % in povrne v 10 do 20 letnih obrokih.

Ob 12. uri 55 minut prekine glavar sejo, ki se nadaljuje ob četrti uri popo-ludne. Prvi govori o Barbovem predlo-gu poslanec Demšar.

Dnevne novice.

+ O naši narodni meji. Goriško katoliško narodno akademično dija-štvo, združeno v »Pododboru Slov. di-jaške zveze za Primorje« je prevzelo skupno s »Slov. kršč. socialno zvezo« obrambeno delo za Goriško. Že na po-čitniškem običnem zboru S. D. Z. se je sestavil načrt, kako dati obrambnemu delu na Goriškem določeno obliko, ka-ko ga organizirati. Skrajno pogrešeno bi bilo, kar tjavendan trositi naše tako male moči brez gotovega, jasnega na-črta. Skrajno potrebno je, da, predno začnemo boj, natančno pomislimo, kje in kako zastavimo naše sile, da smemo upati na uspeh. Predvsem je treba spoz-nati položaj, natančno preštudirati našo mejo. Neovrgljivo dejstvo je, da smo v zadnjih desetletjih v mnogih krajih silno nazadovali. Zatorej potre-bujemo zanesljive obmejne statistike — podstavka vsemu obrambnemu delu. Še-le tedaj bomo videli, kje naj najprej zastavimo svoje moči proti našemu na-rodnemu nasprotniku. Vsled tega je pričel Pododbor S. D. Z. zbirati po-datke naše narodne meje, katero opiše v posebni brošuri. Katol. narodno dija-štvo upa, da ga bo pri tem delu podpi-ralo tudi p. n. občinstvo. V najkrajšem času se pošljejo po deželi vprašalne pole, katere naj bi se blagohotno izpol-njene poslale pododboru. — Ako bi kak gospod, ki se za stvar zanima, slu-čajno ne dobil vprašalne pole — naj nam oprosti — in naj se obrne na: »Pododbor Slov. dijaške zveze za Pri-morje«-Gorica, — ki daje tudi druga tozadevna pojasnila.

+ Dr. Oražen je danes govoril o napakah v prisilni delavnici. Njegov govor je bil zelo imeniten. Pravil je, da stranišča v prisilni delavnici smr-de, da se prisiljenci ne umivajo prav. Prisiljencem ne privošči osem tobako-vih zavojev mesečno, dasi je sam kadi-lec. Grajal je, ker prisiljence privezuje-jo po ječah prisilne delavnice. Povdar-jal je tudi, da se je že več prisiljencev obesilo, a pozabil dostaviti, da se je to zgodilo, ko so vladali v kranjski deželi liberalci, ki niso niti napravili dvoje-zičnega napisa, menda samo zato ne, da ga bo morala odpraviti naša večina. Ob njegovem govoru se je zbornica ze-lo zabavala.

+ Blamirani Oražen. Dr. Oražen jo je izkupil v današnji seji deželnega

zboru. Dr. Oražen je bil namreč hišni zdravnik v prisilni delavnici, in takrat se je tako malo zmenil za ta zavod, da ni prišel nikoli s kakim predlogom, ka-ko bi se zdravstvene razmere v tem za-vodu zboljšale. Nezadovoljnost z nje-govim poslovanjem je slednjič prive-dla do tega, da je dr. Oražen pustil slu-žbo hišnega zdravnika v prisilni delav-nici. V deželnem zboru je pa zdaj dr. Oražen naenkrat nastopil kot tožitelj in našteval, kakšne napake so pri stra-niščih in umivalnikih, pritoževal se je nad tobakom in nad pipci, s katerimi si prisiljenci kruh režejo. Referent za prisilno delavnico — v tem slučaju grof Barbo — ga je seveda zavrnil, da če je kaj napačnega videl, je bil kot hišni zdravnik dolžan, to naznaniti, a takrat, ko je bil za to službo plačan, te dolžnosti ni izvrševal! Dr. Oražnu je sapa zaprlo, zbornica se je smejala. Turk mu je hotel pomagati, pa je vese-lost le pomnožil. V resni debati, hvale-vredna izprememba. Dr. Oražen je kli-cal na huda očitanja grofa Barbota, da zdravstvene razmere v prisilni delavni-ci »niso njegova stvar«! S tem je seve-da veselost zbornice le pomnožil in vsi poslanci so se čudili, kakšne pojme o svojih dolžnostih ima dr. Oražen, ki je prihajal v prisilno delavnico vsak dan pet minut! Najbolj se je pa mož osme-šil, ko je grajal dvojezični napis na prisilni delavnici. Mož, ki je prodal pi-vovarno Nemcem in naredil velik do-biček iz septemberskih dogodkov, naj take pritožbe prepušča drugim. Slo-venska javnost pa pozna sedaj Oražna tudi od druge strani — kako je kot več let dobro plačan zdravnik v prisilni delavnici »izvrševal« svojo službo. Lep mož, res, in svetloba se od njega na vse strani razliva . . .

+ Češka narodna požrtvovalnost je občudovanja vredna. Kot odgovor na Roseggerjev sklad in preganjanja v Nižji Avstriji in na Dunaju so Čehi sklenili nabrati en milijon kron za Osrednjo češko šolsko matico. Poziv je izšel na dan sv. Vavla, 28. septembra 1909, in danes, t. j. po treh mesecih, imajo Čehi že nabranih 859.000 kron! To je tem bolj občudovanja vredno, ker podpisujejo Čehi istočasno četrtmili-jonski jubilejni dar »Pošumavski Jed-noti«. Samo praška ženska podruž-nica je dala Matici razven običajne letne svote 38.000 kron še posebej 35.000 kron za milijonski sklad! Skupaj so torej darovale praške Čehinje Matici 73.000 kron. Čast toliki narodni po-žrtvovalnosti — blagor narodu, ki ima tako zavedno ženstvo!

— Iz Tržiča. Pretečeno soboto je imel v tukajšnji trški občinski pisarni prvi uradni dan novi okrajni glavar iz Kranja g. Schitnik. Najprvo se mu je poklonil trški občinski odbor, v imenu tržiške duhovščine g. župnik, dalje gg. tovarnarji, razni uradi ter učiteljstvo. Popoldne je vračal g. glavar obiske.

— Civilni pogreb v Žirih. Pri nas je vse mogoče. Pa reci kdo, da v Žireh nismo »napredni«. Imeli smo civilni pogreb. Simon Kavčič, po domače Tro-hov Šimon, umrl je v gostilni, sedeč za mizo. Bil je v življenju vnet »svobodo-mislelec«. Še par ur pred smrtjo je grdo govoril zoper Boga, cerkev in duhov-nike. V svojem življenju je večkrat pravil: »Kadar bom umrl, hočem imeti pogreb z godbo, če duhovnik gre zra-ven ali ne.« K maši in k spovedi ni ho-dil; zato se mu je odrekal cerkven po-kop. Na mrtvaškem odru je prvi dan ležal z doli položenimi rokami; drugi dan so mu dali v roko — križ. Čemu neki? No, pa saj so svobodomisleci svobodni tudi v nedoslednosti . . . K pogrebu ga je spremila dacarjeva god-ba, ki je topot po sodbi vseh ljudi zelo slabo igrala. Za sprevedom je šla ve-lika množica demokratov in svobodo-mislecev. Šli so pokriti, pogovarjali se med potjo in svetili s svečami. Kakšen pomen so neki imele sveče v njih ro-kah? Morda: »Večna luč naj mu sve-ti!« Uboga nedoslednost! Ljudje, ki so celo komedijo od strani gledali, niso vedeli, ali bi se zgražali ali smejali. Mrliča so položili v mrtvašnico, kjer je imel čakati komisije. Pred mrtvašnico je »pridigoval« sodrug Valentin Pol-janšek nekako tako-le: »Ta je prvi, ki ga bomo pokopali brez kadila in kro-pila. Hvala vam na obilni udeležbi. Mi-slim, da si marsikdo želi izmed vas ta-kega pogreba. (Klic izmed občinstva: »Če si ga ti želiš!«) Drugič, kadar bo zopet tak pogreb, pridite zopet mnogo-številno.« — Pokopali so ga šele drugi dan zvečer. Ves dan je ležal v mrtvaš-nici »brez kadila in kropila«. Na krsti je bil križ — čemu neki?! Potom žu-panstva so hoteli prisiliti cerkveno oblast, da bi mu bila dala zvoniči. Te-ga seveda niso dosegli, ker na Franco-skem še nismo. Zagrebi so ga drugi več-er na neblagoslovljeni zemlji ob silno pičli udeležbi. Zagrebi so ga tačas, ko je (sv. Treh kraljev večer) zvonilo k

rožnim vencem in tako so ga pokopali vendarle med »zvonenjem«. Valentin Poljanšek je pobožno molil štiri oče-naše za drugimi. Ali je molil za njego-vo dušo, ali za izpreobrnjenje »klerikalcev«, še ni dognano. Ko se je na koncu četrtega očenaša Val. Poljanšek pobožno prekrižal, je bila demokratska komedija končana. Mi pa pravimo: Godci bodo zahtevali 20 K za godbo. Vi pa vplijete o farški bisagi. In vendar so »klerikalni« pogrebi cenejši kot ci-vilni!

— Velik požar. Dne 11. jan. t. l. je proti 12. uri opoldne nastal na Gor-njem Suhoru, v župniji viniški požar, ki je uničil osmim gospodarjem vsa poslopja, izvzemši eno kaščo z vsem ži-vežem, klajo, orodjem itd. Enemu go-spodarju je zgorela krava, eni vdovi dvoje praset. Da si niso mogli pogo-relci ničesar rešiti, temu je krivo, ker ni bilo skoraj nič ljudi doma, bil je mo-čan veter, poslopja lesena in krita s slamo. Škoda znaša blizu 40.000 kron, štirje gospodarji so zavarovani pri banki »Slaviji« za 6900 K, štirje pa niso bili zavarovani. Ogenj, oziroma požar je zanetila petletna deklica z žveplen-kami Pogorelci so tem večji siromaki, ker so večinoma precej zadolženi, ker jim je vse zgorelo in to v najhujši dobi, skoraj pričetkom zime. Naj bi blagi dobrotniki tem siromakom naklonili kaj milodarov in jih s tem dejansko to-lažili v njih bednem stanu. Milodari naj bi se poslali županstvu na Vinici. — Pri gašenju požara je pomagala po-žarna bramba in c. kr. orožniki iz Vi-nice. Dekleta so jako pridno donšale vodo.

— Polzkušen samoumor radi od-povedanega stanovanja. Iz Pulja po-ročajo: V torek je skočil tu 38-letni dni-nar Matija Gluvičič v vodnjak, iz kate-rega so ga pa še pravočasno rešili. Nesrečnež si je hotel končati življenje, ker ni mogel svojega stanovanja pla-čati in ga je gospodar radi tega posta-vil na cesto. Gluvičič je oče šestih otrok in zato temvečjega obžalovanja vreden.

— Petkratni požar. Zlobna roka mora delovati na Peči pri Mirnu. V ne-deljo o polunoči je plat zvona zopet sklical domačine na noge. Zgorela je lopa neke udove Florenin do tal s se-nom vred. V noči od 18. na 19. decem-bra je tudi gorelo, ravno ob isti uri. Zgorela je štala s pitjo vred. — Lansko leto je pogorelo na Peči petkrat. Tukaj je nesreča izključena. Domačini so v vednem strahu. Tukaj mora biti ali maščevalna roka, ali brezumen človek. Požigalca pa le ne morejo dobiti.

— Bela zastava na sodišču v Met-liku. Iz Metlike se nam 14. januarja piše: Na tukajšnjem sodišču plapola bela zastava že pet dni v znak, da so ječe prazne. Belokranjci in drugi, le tako naprej!

— Smrtna kosa. Nagloma je umrl, kakor poroča »Primorski List«, gosp. J o s. M a r u š i č, bivši poslovodja »Na-rodne Tiskarne« v Gorici. — Danes nam došla »Soča« poroča, da je umrl v Gorici g. M i h a e l K o m e l, vpokojeni vadniški učitelj, star 83 let.

— Nevarno je obolel veleč. g. Jožef Tončič, vpokojeni stolni vikar v Gorici.

— Hrvatska Katoliška Udruga za Bosno in Hercegovino. Ker je prišlo v Hrv. Nar. Zajednici v Bosni do nespo-rezumljenj, in sicer ne samo osebnih, marveč tudi načelnih, so katoliško mi-sleči Hrvatje sklenili ustanoviti lastno politično organizacijo na izrecno katoliškem programu. »Hrv. Dnevnik« je obširno pisal o tem vprašanju; v oči-gled bližajočim se volitvam je sedaj nadškof Stadler razposlal poziv duhov-ščini in drugim katoliško mislečim ro-doljubom, da se dne 18. t. m. udeleže sestanka v Sarajevu, kjer se bodo končno uredila pravila za Hrv. Katoliško Udrugo in se vršila posvetovanja o drugih aktualnih vprašanjih za bo-sensko-hercegovske katoliške Hrvate. Poziv v celoti priobčuje »Hrvatski Dnevnik«.

— Bančni uradnik — goljuf. Po-roča se iz Trsta, da so aretovali 22 let starega uradnika tržaške podružnice kreditnega zavoda, Edvarda Lupetino, ki si je s ponarejenim čekom prislepa-ril 5780 K. Pri Lupetinu so še našli 2100 kron. Pred več meseci je bil isti zavod osleparjen na enak način za 9000 K. Ta-krat je bil osumljen uradnik Mazzora-na, ki je bil tudi v kazenski preiskavi. Ker se mu ni moglo ničesar dokazati, so ga izpustili, izgubil pa je službo in živi od tedaj v Florenci. Ker se sedaj sumi, da je to sleparijo izvršil tudi Lu-petina, so vpeljali tudi tozadevno pre-iskavo.

— Vremensko poročilo iz Bohinja. Prihodnje nedeljo, dne 18. t. mes., se otvori sankališče »Belvedere«. Ta dan vozi prvi posebni športni vlak iz Trsta na Gorenjsko. Na sankališču igra čez

dan vojaška godba, zvečer pa v Grand Hotelu »Triglav«. Zlasti s Primorskega in Trsta je pričakovati precej izletnikov.

— **I. redni občni zbor »Društva jugoslovanskih železniških uradnikov«** se vrši dne 16. t. m., ob 3. uri popoldne v hotelu »Balkan« v Trstu. Zvečer se pa vrši istotam družabni večer, na katerega uljudno vabimo vse tovariše, prijatelje in znance. — Osrednji odbor »D. j. ž. u.«.

— **Dr. Reberski zopet aretiran.** Kakor znano, je policija za tri leta izgnala iz Zagreba dr. Reberskega, rojenega Zagrebčana, ker se je baje udeleževal demonstracij za koalicijske poslance. Te dni se je Reberski povrnil v Zagreb in bil tudi takoj aretiran na ulici ter odpeljan v zapor, kjer bo presedel za ta prestop običajno kazen in ga bodo potem zopet odgnali iz mesta. Občinstvo mu je vso pot prirejalo živahno ovacijo.

— **Godba hrvaških krščanskih socialcev v Splitu.** Hrvaški krščanski socialci v Splitu so sklenili ustanoviti svojo godbo. Biskup Nakić je dal za nabavo glasil 5000 K.

— **Pes se je našel.** V Vižmarje-Št. Vid se je zatekel lep velik tigrast pes. Več se poizve pri železniškem postaje-načelniku v Vižmarjih.

Boji koroških Slovencev.

k O »kranjski hujskarji na Koroškem« sanjajo »Freie Stimmen«, ker se je »Slovenec« zavzel za koroške Slovence in energično zahteval odpravo nečestitih skandalov na celovškem kolo-dvoru. List psuje po svoji stari navadi in poziva nemškonalne poslance, da naj napravijo krepko protiakcijo, s katero naj dokažejo vladi, da na Koroškem ni prostora za »tuje kranjsko hujskanje«, da »vlada na Koroškem narodni mir«; sicer grozi list »z viharjem, ki se bi v prvi vrsti obrnil proti slabotni vladi«. Nadalje poziva »Fr. Stimmen« železniško upravo, da takoj sestavi o dogodkih na celovškem kolo-dvoru uradno poročilo in ga pošlje železniškemu ministru. — Prav tipičen slučaj hujskanja, kakor so ga vane »Freie Stimmen«. V času, ko v Celovcu zapirajo slovenske kmete domačine, ker govorijo slovenski, blebečejo in pogrevajo »Fr. Stimmen« staro, že stokrat pogreto laž, da je na Koroškem narodni mir; Kranjcem, s katerimi so koroški Slovenci kot del V. L. S. v naj-ožji zvezi, odrekajo vsako pravico, po-tegovati se za svoje koroške brate, ki nas kličejo na pomoč, dočim sicer ni-majo dovolj besedi, kadar kličejo vse avstrijske Nemce na boj zoper Slované. Na Koroškem so najbolj zagrizeni nem-škonacionalni uradniki, in če katerega kje drugod vseh hujskanja ne morejo rabiti, ga pošljejo na Koroško, kjer je za hujskarije nemških uradnikov po-polna svoboda. In taki uradniki sestav-ljajo potem uradna poročila, ki naj slu-žijo potem ministrstvu v informacijo. Res, ni je večje korupcije med uradni-štvom v celi državi, nego v vrstah nem-škonacionalnih uradnikov na Koro-škem, kojih evangelij so »Freie Stim-men«.

k C. kr. ravnateljstvo državnih že-leznic v Beljaku ima čudne pojme o delokrogu svoje oblasti. »Družba sv. Mohorja« se je pritožila na ravnatelj-stvo, da uradnik na celovškem kolo-dvoru ni maral sprejeti zaboja knjig, ker je bil vojni list dvojezičen in na-slov slovenski. Ravnateljstvo c. kr. dr-žavnih železnic v Beljaku je odgovo-rilo, da je dotični uradnik ravnal po-polnoma pravilno, češ, ker da je Celovec čistonemško mesto. To je skoraj neverjetno. Ministrstvo za notranje za-deve je odločilo, da je Celovec dvo-jezično mesto, ravnateljstvo državnih železnic v Beljaku je pa samovoljno odločilo tako, kakor vpijejo po Celovcu najhujši nacionalni fanatiki. Na kak-šni podlagi je rešilo ravnateljstvo to vprašanje? Je-li sploh v to kompetent-no? Seveda gospodje v Beljaku ne po-vprašujejo po tem, za nje je merodajno to, kar pišejo celovski »Freie Stim-men« in kar kriči vsenemška ulica. Zato se tudi uradnikom državnih že-leznic v Beljaku, ki so uprizorili grde demonstracije na Brnci in so jih vodili, ni prav ničesar zgodilo. Znano nam je celo, da dobiva eden teh najhujših raz-grajačev za demonstriranje na Brnci dvojno remuneracijo. Kaj takega se sme dogajati pač samo na Koroškem, v deželi neverjetnosti.

k Uradna »Klagenfurter Zeitung« je pristranska v svojih poročilih, kakor deželna vlada koroška. Dočim vedno in redno objavlja naznanila in poročila o vseh nemškonalnih in pro-testantskih prireditvah, je odklonila kratko, za Nemce brezdvomno zelo za-nimivo poročilo o »Družbi sv. Mohorja«.

Ljubljanske novice.

Ij Odbor društva za »Krščansko umelost« je daroval mesto venca na grob svojega predsednika, prelata Josipa Smrekarja 100 K za Marijanišče.

Ij Imenovan je c. kr. računski asis-tent Avgustin Zajc za c. kr. računskega oficijala ad personam.

Ij Velika zanimiva zabava društva oficijantov bo jutri v soboto zvečer v salonu bivše Hafnerjeve pivovarne na Sv. Petra cesti, nakar se enkrat opozar-jamo. Na sporedu je več izvrstnih ko-mičnih prizorov, petje, godba. Podrobni spored, ki je res izredno zanimiv pri-občimo jutri, danes le zagotavljam, da ne bo nikomur žal, kdor jutri po-hiti na to zabavo.

Ij Prošnja. V c. in kr. garnizijski bolnišnici št. 3 v Przemyslu v Galiciji imajo knjižnico za bolno moštvo. Go-tovo je velika dobrota in tolažba za bolnega mladeniča-vojaka dobra knji-ga. V tej bolnišnici se navadno nahaja tudi nekaj slovenskih in hrvaških fan-tov, ki so pa tudi glede knjig najbolj zapušteni. Slovenskih in hrvaških knjig dosedaj še ni v knjižnici. Obrnil se je vrli c. in kr. kurat na podpisane-ga, naj bi mu poslal kake primerne knjige za naše in hrvaške vojake. Zato se obrača podpisani na slavno občin-stvo z ponižno prošnjo: Kdor more ut-rpeti kako slovensko ali hrvaško knji-go, naj jo pošlje do 20. januarja 1910 podpisane mu. Knjige se bodo potem poslale na določeno mesto. — Janko Barle, mestni župnik, Ljubljana, Sv. Jakob.

Ij Občni zbor deželne zveze za tujski promet na Kranjskem se vrši v ponedeljek, dne 31. januarja 1910, po-poldne ob 5. uri v srebrni dvorani Grandhotela »Union«. Dnevni red ob-sega: Pozdrav predsednika, tajniško, blagajniško poročilo, poročilo pregledo-valcev blagajne, proračun za leto 1910, volitev novega odbora, predlog glede spremembe pravil in slučajnosti. Člani zveze se vabijo, da se zbora zanesljivo udeležijo.

Ij Velikim tatvinam pri trgovcu g. Langu so prišli na sled. Nekateri so brez vednosti g. Langa prodajali njego-vo pohištvo in druge stvari, ki so bile last g. Langa. Več bo spravila na dan preiskava.

Ij Prava predpusna veselica to-bačnega delavstva bo v soboto, 24. t. m., v veliki dvorani »Uniona«. Takrat pri-ređi velika organizacija tobačnega de-lavstva svojo predpusno veselico, ki je bila vsako leto občinstvu izredno priljubljena in bo odbor skrbel, da tu-di letos pripravi nekaj posebnega.

Ij Novo trgovino s papirjem, galan-terijo in šolskimi potrebščinami otvo-rila je na sv. Petra cesti gđena. M. Ti-čar, domačinka.

Ako še niste, pošljite naročnino!

Telefonska in brzojavna poročila.

S POLNIM PAROM NA OGRSKEM.

Budimpešta, 14. januarja. Košut in Justh se bosta zopet združila, da se skupno borita zoper grofa Khuena. Predsednik zbornice bo odstopil in bo zbornica za predsednika zopet izvolila Justha, da manifestira, da je večina zbornice na strani 1848-arjev. Zbornica se bo že v ponedeljek sklicala. Grof Khuen bo že danes sestavil ministrsko listo, manjka mu samo še ministra za poljedelstvo. Khuen in Weckerle odpo-tujeta jutri na Dunaj. Cesar bo nove ministre že v nedeljo zaprisegel, da se v ponedeljek predstavijo zbornici.

NOVO POSLOPJE ZA ČEŠKI DEŽ. ZBOR.

Praga, 14. januarja. V včerajšnji seji deželnega odbora se je razpravljalo o nakupu grofa Strakajeve akademije, kjer bi sezidali novo deželno poslopje, ker dosedanje prostori deželne zborni-ce ne zadostujejo več potrebam. Ven-dar se tozadevno še ni sklenilo nič do-ločnega.

PRETILNO PISMO DR. KRAMAŘU.

Dunaj, 14. januarja. »Slov. koresp.« poroča: Češki poslanec dr. Kramář je povodom nadomestne volitve v Pragi prejel pretilno pismo, v katerem se mu kakor škodljivcu češkega naroda za slučaj izvolitve mladočeškega po-slanca žuga s smrtjo. Pismo je podpisa-no: Za usmrčenje psa Kramářa iz-zrežani narodni socialisti.

CELA VAS V NEVARNOSTI, DA SE POGREZNE.

Praga, 14. januarja. Vas Matičin, pod katero se nahaja rudnik, last c. kr.

zasebne družbe drž. železnic, je v ne-varnosti, da se pogrezne. Ze dalje časa se kažejo na hišah zelo nevarne raz-poke. Na prošnjo občinskega zastop-stva se je vršil 11. t. m. komisijelni ogled rudarskih oblasti, ki so ukazale, naj se rudnik zapre. 1000 rudarjev je brez dela in bodo bržkone odpušteni. Ukrenile so se posebne varnostne od-redbe, ki pa seveda ne bodo mogle pre-prečiti katastrofe. Prebivalstvo je tako razburjeno, da se brani prenočevati v svojih stanovanjih.

TELEFONSKA ZVEZA Z INOZEM-STVOM.

Černovice, 14. januarja. Vrše se poizkusi z novo telefonsko zvezo Čer-novice, Trst, Berlin, Frankobrod in Paris. V nekaj tednih se bodo te zveze odprle prometu, ker so bili dosednji poizkusi povoljni.

HOFRICHTERJEVA AFERA.

Dunaj, 14. januarja. Častnik, ki je pri trgovcu Pfeilu kupoval ciankali, se je sam oglasil ter je dokazal, da je amaterfotograf in da je ciankali potre-boval za ta namen.

Dunaj, 14. januarja. Glede Hof-richterjeve afele krožijo zopet čudne vesti najrazličnejše vsebine. Zdi se pa, da se bo Hofrichter težko opravičil, kajti pozornost je zopet nanj obrnjena. Včeraj je vojaška sodna komisija v Lincu zopet zaslišala magistre dveh le-karn, ki so pod prisego zopet izpove-dali stvari, ki obtežujejo Hofrichterja.

STRASNOFF OSTANE V ZAPORU.

Zagreb, 14. januarja. Danes bi imel biti izpuščen iz zapore znani pustolo-vec Strasnoff, a odpeljali so ga v Mit-rovico, ker je v zaporu ponarejal pošt-ne nakaznice in bo zaradi tega sedaj obsojen.

UBOGA LUJIZA.

Pariz, 14. januarja. Včeraj je tu nek nepotrpežljivi upnik konfisciral princezini Lujizi 45 zabojev. Čuje se, da nameravajo na enak način postopati tudi ostali upniki do nosu zadol-žene Lujize.

VOJSKA MED RUSIJO IN JA-PONSKO.

Peterburg, 14. januarja. Povsod se zopet širijo vesti, da Japonska name-rava Rusijo napasti. Japonci se hočejo baje iznenada polastiti Vladivostoka. Japonci ojačujejo čete v severni Ko-reji, v Harbinu pa mrgoli špijonov. Ja-ponski generalni štab je napovedal uč-no potovanje po Koreji.

NOVI RUSKI POSLANIK V CETINJU.

Peterburg, 14. januarja. Ruski po-slanik v Cetinju Maksimov je prestav-ljen v Brazilijo, v Cetinje pa pride pl. Arseniev.

ZAROKA PORTUGALSKEGA KRALJA.

Lizbona, 14. januarja. Portugalski kralj Manuel se v maju zaroči z angleško princeso Beatrisko Connaughtsko.

NEVAREN POLOŽAJ V ŠPANIJI.

Madrid, 14. januarja. Vojaške ča-stniške demonstracije v Madridu so vse kroge silno vznemirile. Častniki so zelo nezadovoljni z vlado, zlasti oni, ki so prišli iz maroškega bojišča. Baje vodi zaroto La Cerva, ki namerava dr-žavni preobrat s pomočjo armade. Sam ministrski predsednik Moret je izjavil, da smatra položaj za jako opasen.

POŽAR.

London, 14. januarja. Požar v tr-govski hiši Evans je napravil poldrug milijon funtov škode.

PROCES PROTI JANINI BOROVSKI.

Krakov, 14. januarja. Včeraj se je Janina Borovska, ki je umorila odvet-nika dr. Levickega, dolgo časa razgo-varjala s svojim zagovornikom ter je izjavila, da jo predsednik sodnega dvora muči. Tekom včerajšnje razpra-ve ji je stavil predsednik taka vpraša-nja, da je večkrat prosila svojega za-govornika, naj jo brani pred predsed-nikovimi napadi. Janina Borovska je jako slaba, da je moral predsednik pre-kiniti sodno razpravo.

VLAK SKOČIL S TIRA.

Peterburg, 14. januarja. Na sibir-ski železnici je skočil s tira nek vojaški vlak. Veliko vojakov je bilo težko ranjenih.

PRETEPI V NEAPELSKEM OBČIN-SKEM SVETU.

Neapelj, 14. januarja. V zadnji seji občinskega sveta se je občinstvo po-novno mešalo z medklaci in psokvami med govor bivšega državnega tajnika markiza Bugnano. Ta je zahteval od župana, naj odstrani iz dvorane občin-stvo, kar je župan tudi odredil. Med-tem pa je občinstvo še vedno psovalo Bugnana, ki je nekega človeka, ko mu je zaklical neko psokvo, udaril s pestjo po glavi. Ta se je seveda postavil v bran, pomagali pa so mu njegovi pri-

jatelji. Prišlo je do prefepa, v katerem so markiza tako zbili, da se je zgrudil nezavesten na tla. Med velikim hru-pom se je seja zaključila.

AMERIŠKI ROPAR USTRELJEN.

London, 14. januarja. Iz Vinipega se poroča, da so predvčerajšnjim ustrelili v boju policisti v pusti pokrajini Maove-Jar razvpitega roparja Dutch Henryja, ki je bil mnogo let strah v ameriških pokrajinah.

Stajerske novice.

š Poslancem S. K. Z. Iz Rečice se poroča »Slov. Gosp.«: »Med tukajšnjimi kmeti so dobili poslanci S. K. Z. veliko zaupanje vsled krepkega nastopa proti zvišanju doklad na direktne davke. Davke imamo že tako velike in je zato boljše, da se zvišajo doklade na pivo. Nikdo ni prisiljen, da bi moral pivo piti, davek pa hočeš nočeš moraš plačati.« S tem je dovolj razkrinkano li-beralno časopisje, ki sedaj meče na po-slance cele golide svojega časnika-rskega blata zato, ker so glasovali proti — višjemu zemljiškemu davku.

š Zborovanje v Jarenini. V nede-ljo, dne 16. januarja ima politično društvo svoj občni zbor. Govori ob tej pri-liki gosp. drž. in deželni poslanec dr. Korošec.

š Shodi v ljutomerskem okraju. Zadnjo nedeljo je imel drž. in deželni poslanec Ivan Rožkar shodo pri Sv. Ju-rijanu ob ščavnici in Sv. Križu. Shodi so bili zelo dobro obiskani.

š Občinske volitve v št. Ilju v Slo-venskih goricah se začnejo v četrtek dne 27. januarja.

š Pri občinskih volitvah na Plavču pri Svičini so zmagali nemškutarji. Meja se pogreza.

š Slov. kršč. soc. zveza v Mariboru vabi na zabavni večer, ki se vrši v pro-storih Kat. delavskega društva (Flös-sergasse 4) v nedeljo, dne 16. januarja 1910. Spored: 1. »Štempihar mlajši.« Veseloigra v enem dejanju. 2. »Kmet — Herod.« Burka s petjem v dveh de-janjih. Med odmori svira godba. Začeti tek točno ob 8. uri zvečer. Cene: I. do IV. vrste 1 K; V. do VIII. vrste 80 vin.; IX. do XII. vrste 60 vin.; XIII. do XIV. vrste 40 vin. Stojšče 20 vin. V dvorani je prepovedano kaditi!

š Socialni tečaj v šmarju pri Jel-šah. Dne 24. in 25. januarja se vrši v šmarju za šmarski in rogaški okraj so-cialni tečaj.

š Predavanje v Studencih. V so-boto, dne 15. januarja zvečer ob šestih je predavanje izobraževalnega društva. Govori g. dr. Josip Hohnjec o strokov-nih družtvih.

š Zborovanje v Gornjem gradu. Prihodnjo nedeljo ima zadrečka kme-tijska podružnica svoj občni zbor v prostorih gospe Marije Mikuš. Na dnevnem redu je tudi podučno preda-vanje.

š Kako se slepi ljudstvo? V občini Žusem je bilo oklicano, da dobi letos lahko vsak pravico do lastnega lova na svojem posestvu, samo oglasiti se je treba pri občini z zemljiško polo. Zda nosijo posestniki svoje zemljiške pole na občino, tajnik jih zbira ter jih ima že celi kup. Zares je tudi nabit oklic celjskega okrajnega glavarstva, da se naj vsi, ki imajo po § 4. novega lov-skega zakona pravico do lastnega lova, oglasijo do 13. februarja, a isti § pa za-hteva, da mora imeti vsak najmanj 100 do 115 hektarov skupnega posestva. Ali ni nikogar, ki bi ljudi poučil?

š V Muro je skočil pri Spielfeldu neki Franc Lešer iz samomorilnega na-mena in tudi utonil. Potegnili so ga blizu Cmureka iz Mure. Vzrok: alkohol in ženska.

š Denarje je ponarejal. Ant. Stois, rojen leta 1868 v Studencu, pristojen v krški okraj, po poklicu pek, je poizkušal 24. decembra pri večjih maribor-skih trgovcih, med njimi tudi pri Kav-čiču na Glavnem trgu, zmenjati pona-rejen petkronski denar. V sredo, dne 12. t. m., je prišel k gostilničarju Ivanu Horvatu v Cvetkovcih in kupil dve smodki, ki ju je hotel plačati s pona-rejenim petkronskim novcem. Horvat pa je izpoznal ponarejen denar, na kar je Stois pobegnil. O tem se je obvestilo orožnike, ki so goljufa aretovali v Tr-govču pri Veliki Nedelji. Bržkone je ogoljufal že več ljudi, ker so našli pri njem precej drobiža. V njegovem stan-ovanju v Mariboru so našli pri hišni preiskavi več modelov za vlivljanje denarja. Stois se je že več let pečal s po-narejanjem denarja in bil nekoč obso-jen že v Novem mestu na dve leti tež-ke ječe. Ponarejene novce, ki jih je pri sebi imel, je na begu vrgel proč, kot je sam priznal. Sedaj je v zaporu pri okr. sodišču v Ormožu.

š Umrl je v Ormožu zadnjo ne-deljo Jožef Trop, oče kornega vikarja Franc Trop-a, v 79. letu. N. v m. p.!

Občinske volitve pri Sv. Juriju ob Taboru. Občinske volitve pri Sv. Juriju ob Taboru, ki bi se imele vršiti že meseca novembra, lanskega leta, a so bile vsled legarja odložene, se bodo vršile dne 21. in 22. januarja.

Š. Častnik »veleizdajalec«. V torek, dne 11. t. m., se je vršila pred okrajnim sodiščem razprava o tožbi zaradi razžaljenja časti Czerwenke, poročnika 47. pešpolka, proti gostilničarju Schigartu, trg. akademiku Ferdinandu Grafu, Mostböcku in Nonnerju. Toženci so raztrosili vest, da je omenjeni častnik dejal v Schigartovi gostilni: »Evviva! Ponosen sem, da sem Italijan! Če pride do vojske med Italijo in Avstrijo, bom prvi, ki se pustim najeti za vojuna, in sicer za Italijo!« To se je hitro izvedelo in tudi častniki so pisali o tej zadevi. Poročnik Czerwenka pravi, da je sicer rekel te besede, a ne da bo vohunil za Italijo, ampak za Avstrijo. Koncem razprave so se zastopnik tožiteljev in toženci poravnali. Toženi so dali častno izjavo, da so se tekom sodnijske razprave prepričali, da njihove trditve niso bile utemeljene ter jih tudi preklečujejo. Plačati morajo tudi precejšnje sodnijske stroške. Izid razprave bo veljaven, ako je zadovoljno ž njim polkovno poveljstvo v Gorici in poročnik Czerwenka, ki je sedaj v Korminu.

Š. Balogh — šel? Po Celju se govori, da so znanega Ballogha pri »Vaharici« odslovili. Mnogi nemški trgovci in obrtniki ter tudi drugi pametni celjski Nemci niso zadovoljni z njegovim netenjem večnih hujškarij in preprirov.

Š. Tatvine na kolodvorih. V Brucku na Štajerskem je bil obsojen neki Brudermann zaradi velikih tatvin na kolodvoru in iz železniških vozov ter poštinih pošiljatev na dve leti in pol ječe, njegovi tovariši pa od 5 do 6 mesecev. Pri razpravi se je dognalo, da se v praznih železniških vozovih dogajajo časih razun tatvin tudi druge nečedne stvari.

Književnost.

Pouk zaročencem in zakonskim. Sestavil Janez Zabukovec, župnik. Založila »Katoliška Bukvarna« v Ljubljani. Druga izdaja. Cena vezani knjigi 1 K 40 vin.

Cerkev je vedno priporočala in dušnim pastirjem nalagala, da skrbijo za zadostni pouk za zaročence in zakonske, dandanes pa je taka knjiga tembolj na mestu, čim bolj se majejo temelji srečnega zakonskega življenja. Izmed naših bogoslovnih mesečnikov je eden opozarjal na spretno obravnavo kočljive stvarine glede na pouk otrokov, drugi pa nasvetoval duhovnim pastirjem, naj imajo nekaj več izvodov Zabukovečevega »Pouka« vedno na razpolago, da jih dajo zaročencem, ki naj iz te knjige črpajo, kar jim je za novi stan potrebno. Naj bi torej romala knjižica v vsako slovensko hišo, da bo de povsodi učila, kako se pripraviti za resnobni zakonski stan, kako izpolnjevati njega težke dolžnosti. Dobi se v »Katoliški Bukvarni« v Ljubljani in velja s poštnino vred 1 K 50 vin.

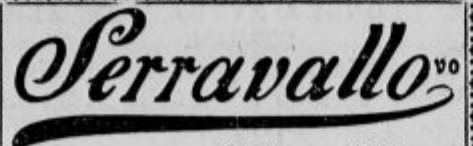
Oseba dohodnina. Četrto poglavje zakona z dne 25. oktobra 1896, št. 220 (drž. zak., o neposrednih osebnih davkih s pojasnili, zadevnimi določbami c. kr. upr. sodišča in raznimi vzorci. Uredil Valentin Žun. Cena 1 K 20 vin., s poštnino 1 K 30 vin.

Pri sestavljanju osebno-davčne napovedi, ki se mora v teku meseca januarja predložiti davčni oblasti, bo ta knjiga vsakomur izborna služila. Olajšala bo delo in prihranila s svojimi praktičnimi navodili marsikaj na davčnih izdatkih. Malokomur so znane določbe glede dovoljenih odbitkov, katerih v napovedi ne upošteva in zato ni deležen gotovih olajšav. — Knjiga se dobi v »Katoliški Bukvarni« v Ljubljani.

»Slovenska Matica« v Ljubljani uljudno javlja gg. naročnikom na »Slovenski zemljevid«, ki ga reklamuje, da še ni dotiskan. Zato se prosi potrpljenja. — Uprava »Slov. Matice«.

Nov cenik muzikalij »Glasbene Matice« je pravkar izšel. V njem najdemo slavna pevka družstva 55 različnih glasbenih zbirk z več nego 430 moškimi ali mešanimi zbori. Pripomnimo, da so v »Glasbeni Matici« k prav mnogim partituram na razpolago tudi lito-

grafirani glasovi po cenah, označenih v dotični opazki cenika. Vabimo vse ljubitelje slovenske pesmi, da pridno segajo po teh glasbenih zbirkah, jih z ljubeznijo pojo in tako delajo čast slovenski glasbi, pa takisto slovenskim skladateljem, ki jih s proizvajanjem njih del vzpodbujajo k stremljenju do čimdalje višje popolnosti in tako širijo našo glasbeno literaturo. Vsi na delo za slovensko pesem!



železnato Kina-Vino

Higijena razstava na Dunaju 1906: Državno odlikovanje in častni diplom k slasti kolajni.

Povzročajo voljo do jedi, okrepeča živce, poboljša kri in je rekonvalescentom in malokrvnim zelo priporočeno od zdravniških avtoritet.

Izborni okus.

Večkrat odlikovano. Nad 6000 zdravniških spričeval.

J. SERRAVALLO, c. in kr. dvorni dobavitelj

TRST-Barkovlje.

Meteorološko poročilo.						
Višina n. morjem 306'2m, sred. zračni tlak 736'0 mm						
Dan	Cas opa- zovanja	Stanje baro- metra v mm	Tempe- ratura po Celziju	Vetrovi	Nebo	Padavina v 24 urah
13	9. zveč.	737'6	0 0	sl. jvzh.	jasno	3
14	7. zjutr.	42'1	—5'0	sl. sever	,	
	2. pop	43'8	2'0	sl. jzah.	,	
Srednja večerajšnja temp 0'6, norm —2'6.						

TRZNE CENE.	
Cene veljajo za 50 kg.	
Budimpešta 14. januarja.	
Pšenica za april 1910	14'32
Pšenica za maj 1910	14'09
Pšenica za okt. 1910	11'98
Rž za april 1910	9'95
Oves za april 1910	7'67
Koruzna za maj 1910	6'71
Efektiv: zdržno.	

Posteljno vlogo

odstrani **zajemčeno** takoj! Slovita priznanja in pohvale. Zdravniško priporočeno. Starost in spol se morata natančno. Knjižico pošlje zastoj: **Zavod »Sanitas«** Velburg P 347 Bavarsko. 284 13



Ženitbena ponudba.

Gospodična, obnem kuharica, stara 38 let, gotovine 2000 K, se želi poročiti z moškim enake starosti ali tudi starejšim, ki bi imel stalno državno službo in bil Slovenec. Udovci brez ali z enim otrokom niso izključeni. Mora biti mirnega in strogega krščanskega značaja. Ponudbe se naj pošljejo na upravništvo pod naslovom:

»Srečen zakon«.

111 2-1

Ako kašljate

ali težko sopete (astma) poskusite **slavonski želiščni sok** iz orlove lekarne v Pakracu.

Z izbornim učinkom istega boste gotovo zadovoljni. Tudi otroci ga vzamejo radi, ker ima prijeten okus. **Ako boleate na želodčnih boleznih** ali na boleznih na čreveh, potem zahtevajte v lekarnah znamenito znane **pakraške želodčne kapljice** in iznebili se boste kmalu boleznim.

Cena: 1 steklenica slavn. želiščnega soka K 1'20.
1 " pakraških želodčnih kapljic K 1'60.

Kdor si teh ne more nabaviti v svojem stanovišču, naj isto naroči iz centrale 3289

Lekarna »pri zlatem orlu« v Pakracu (Hrvaško.)

Po pošti se ne pošilja izpod 2 steklenic.



Zlate svetilnje: Berlin. Pariz. Rim itd.

Najbolj. kasm. zobo-čistil. sred. stro

Seydlin Izdelovatelj O Seydl

Ljubljana, Spital. - Stritar. ul. 1

Velika nova hiša

ob državni cesti z lepim sadnim vrtom se da v **najem** ali pa **proda**. Več pove lastnik 101 **Ivan Vahčić, Cerkije pri Krškem.**



Ant. Bajec

cvetlični salon

Pod Trančo št. 2,
poleg čevljar. mostu

Izdeluje šopke, vence, trakove. Velika zaloga nagrobnih vencev. Zunanja naročila točno. Cene zmerne.

3662 52-1



Zelezinato vino

lekarja Piccolija v Ljubljani, c. in kr. dvorni založnik, papežev dvorni založnik, vsebuje za slabokrvne in nervozne osebe, za blede, slabotne otroke, lahko prebavljiv železnat izdelek. Polovična steklenica K 2'—. Poštni zavoj (3 steklenice) franko zavoj in poštnina, stane K 6'60. Naročila po povzetju. 3281



Pozor!

kmetice in dekleta! V moji lekarni praktično, katero izvršujem že 25 let, se mi je posrečilo, iznajti najboljšo sredstvo za **rast las**, to je **Kapilor št. II**. Isti deluje, da postanejo lasje gosti dolgi in odstranjuje prhljaj (luske) na glavi. Cena (franko na vsako pošto): 1 lončič 3 K 60 v, 2 lončka 5 K. Treba je, da si vsaka obitelj naroči. Prosim, da se naroči samo od mene. Naslov je:

P. Jurišič lekarnar v Pakracu

št. 65. Slavonija. Denar se pošlje naprej ali s poštnim povzetjem. 3290 b



J. KOPAC

lastnik prve in največje slovenske svečarne v **Gorici** ulica sv. Antona št. 7.

Priporoča prečistiti duhovščini, sl. cerkvenim oskrbništvom in p. n. slavnemu občinstvu **čebelno-voščene sveče, zvitke, kadilo, med i. t. d. i. t. d.** Kakovost izdelkov in nizke cene izključujejo vsako konkurenco. 3485 (1)



Zaloga moke

Vinko Peter Majdič Kranj Jarše

v Ljubljani: Emonska cesta 2, v Siški: Jernejeva ulica 231. Naročila se sprejemajo v obeh skladiščih in tudi v Ljubljani, Dunajska cesta 32.

Telefon št. 165. **KAREL MEGLIČ** Telefon št. 165, 3340 lastnik turške Laurenčič & Domicelj, žitna trgovina. 3-1



POZOR!

Ker svojo glavno trgovino **Mestni trg št. 19** s 1. februarjem opustim in isto v **Gorico, Solska ulica št. 6** premestim, prodam vso svojo trgovsko opravo po jako ugodni ceni, ter opozarjam reflektante na to res ugodno priliko.

Cenjenim odjemalcem pa vljudno naznanjam, da bodem od dne 1. februarja naprej v Ljubljani trgovino imel **samo na Jurčičevem trgu, Pri Planinki** katero bodem znatno povečal in založil. Do 1. februarja pa prodajam v moji glavni trgovini Mestni trg št. 19 **vso blago pod tvorniško ceno.**

87 1 **Engelbert Skušek.**

A. MARČAN, Rimska cesta 19

naznanjam, da priredim

v soboto, 15. januarja domačo veselico

na katero vse cenjene goste, prijatelje in znance vljudno vabim. 110

Začetek ob 8. uri zvečer. Vstop prost.

Za obilni obisk se priporoča

A. Marčan, gostilničar, Rimska cesta št. 19.



Gospodična

vešča poslov hranilnice in posojilnice, bolniške blagajne ter vseh drugih pisarniških poslov, želi premeniti službo. Ponudbe pod »Pridnost«, poste restante Sv. Križ-Cesta. 109 3-1

Spretnemu trgovcu

(tudi začetniku) oddajo se v najem prostori za trgovino z opravo vred v jako dobrem kraju blizu mesta Ljubljane. Pojasnila daje **A. Verbič, trgovec, Ljubljana.** 112 1

Prodajalka

mлада, ki se je izučila v mestu, želi svojo sedanjo službo premeniti kam na deželo. Več pod šifro **»Pridna 1000«** poštno ležeče Ljubljana. 113 2-1



IZPELJAVA

vseh poslovnih transakcij. - Izdajanje čekov, nakaznic in **KREDITNIH PISEM** za vsa glavna in stranska mesta tu- in inozemstva.



MERCUR

OSREDNJA MENJALNICA: DUNAJ I., WOLLZEILE 1.

Podružnice: Baden, Češka Kamnica, Češka Lipa, Brno, Litomerice, Moravski Zumberg, Müdling, Novi Jičín, Pízen, Praha, Graben, in Praha, Mala strana, Liberec, Cvilava.

NAKUP IN PRODAJA

vseh vrst rent, obligacij, državnih papirjev, akcij, prioritet, zastavnic, srečk i. t. d., i. t. d. Zavarovanje proti izgubi pri zbiranju srečk in vredn. papirjev. Prospekte in cenike premij zastoj in franko.